Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра теорії культури і філософії науки

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Директор навчально-наукового
інституту філософії, культурології,
політології
Іван КАРПЕНКО

"_30"__червня___ 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СВІТОВА КУЛЬТУРА У ПРОСТОРІ І ЧАСІ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти_____**перший (бакалавр)** _____
галузь знань _С – Соціальні науки, журналістика, інформація
Спеціальність С5 – Соціологія
Освітня програма – Соціально-політичні дослідження
_____обов'язкова _____
(обов'язкова / за вибором)
ННІ соціології та медіакомунікацій_____

2026 / 2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою філософського факультету

“24” червня 2026 року, протокол № 10

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: доктор філософ. наук, доцент, професор кафедри теорії культури і філософії науки Петренко Д.В.

Програму схвалено на засіданні кафедри на засіданні кафедри теорії культури і філософії науки нні філософії, культурології, політології

Протокол від “15” червня 2026 року № 15

Завідувач кафедри теорії культури і філософії науки

_____Дмитрій ПЕТРЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією нні філософії, культурології, політології

Протокол від “ 23” червня 2026 року № 10

Голова методичної комісії нні філософії, культурології, політології

Сергій ГОЛІКОВ

Програму погоджено з гарантами освітньої програми Соціально-політичні дослідження
назва освітньої програми

Гарант освітньої програми Соціально-політичні дослідження Олена МУРАДЯН

Програму погоджено методичною комісією нні соціології та медіакомунікацій

Протокол від “26” серпня 2026 року № 1

Голова науково-методичної комісії ННІ соціології та медіакомунікацій

Юлія СОРОКА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни **«Світова культура у просторі і часі»**

складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки

Бакалавр

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня) галузь знань _С – Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

Спеціальність С5 – Соціологія

Освітня програма – Соціально-політичні дослідження

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. *Мета викладання навчальної дисципліни* полягає в ознайомленні студентів із історією культури як спеціальною галуззю гуманітарного знання.

1.2. *Основними завданнями вивчення дисципліни* є:

– розкрити основні концептуальні схеми теоретичного осмислення культури,

– сформувати уявлення про основні концепції і поняття культурології, а також про ключові етапи розвитку культури, їх домінантні ідеї та тенденції.

– формування належного рівня культурної компетентності.

– актуалізація дослідницьких навичок у галузі культурологічної компаративістики,

– визначення ролі і місця культурної спадщини в сучасній культурі.

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / за вибором Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-й
Семестр	
2-й	-й

Лекції	
32 год.	год.

Практичні, семінарські заняття	
32 год.	год.
Лабораторні заняття	
0 - год.	год.
Самостійна робота	
56 - год.	год.
Індивідуальні завдання	
0- год.	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері соціології, що передбачають застосування основних соціологічних теорій і методів та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 01.Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 06. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 08. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 13. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь яких інших проявів недоброчесності.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

РН04. Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач.

РН08. Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури.

РН13. Відтворювати факти (дати, події, принципи й закономірності суспільного розвитку), встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між подіями, явищами.
РН14. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

1.8. Пререквізити: відсутні

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1 Світова культура від античності до середини XX ст.

Тема 1. Введення до дисципліни. Історіографія та смислове наповнення концепту «культура».

Культура як магістральний концепт XX – початку XXI століття. Підходи до визначення поняття «культура». С. Пуфендорф: культура як позаприродний світ людини. А. Крьобер, К. Клакхон і систематизація дефініцій культури. Два підходи до визначення поняття «культура» в британських cultural studies за Т. Іглтоном: «Культура і культури». Культура як система: органістичний і структурно-функціональний підходи. Стратиграфія культури: плюралізм підходів. Матеріальна і духовна культура. Локальна та глобальна культури. Елітарна, масова і народна культура: рухливість меж і динаміка співвідношення. Типологія культур: синхронічний і діахронічний зрізи. Функції культури.

Соціальні чинники структурування культури. Національна культура. Субкультура, контркультура. Морфологія культури як розділ теоретичної культурології. Культурогенез: дослідження процесів мінливості в культурі. Чинники культурних змін, умови та механізми їх реалізації. Диниміка культури як предмет історичної культурології. Наслідки культурної

динаміки. Культурна динаміка з позицій синергетичного та системно-структуралістських підходів.

Моделі культурно-історичного поступу. *Класичні*: 1) лінійні (Вольтер, Ш. Монтеск'є, Г. Лессинг, І. Кант, І.Г. Гердер, К. Ясперс), 2) циклічні (Дж. Віко, Ф. Ніцше, О. Шпенглер), 3) спіральна (Г.В.Ф. Гегель). *Некласичні* моделі: 1) калейдоскопічна (А. Шопенгауер), 2) хвильова (А. Тоффлер), 3) медійна (М.Маклюен), 4) епістемна (М.Фуко), 5) ризомна (Ж. Дельоз, Ф. Гваттарі), 6) подієва (А. Бадью).

Тема 2. Антична культура

Образ античності у сучасних історико-культурних дослідженнях. Хронологічні межі античної культури. Крито-мікенська культура. Культура Давньої Греції: питання періодизації (архаїчний період, період класики, період еллінізму). «Грецьке диво» як культурологічна проблема. Антична міфологія: базові сюжети, цикли та основні герої. Агональність і культурна постать героя. Архетипи античної культури: Діоніс та Аполлон. Гомерівський епос. Типологія грецьких храмів. Дорійський, іонійський, коринфський ордери. Афінський Акрополь. Елліністична архітектура (Олександрія, Антіохія, Пергам). Від ранньої монументальної скульптури (кори та куроси) до пластичного мистецтва Мірона, Фідія, Поліклета, Праксителя, Скопаса, Аполлодора, Зевксіса, Парасії. Шедеври грецької скульптури («Ніка Самофракійська» та «Афродіта Мілоська»). Особливості родоської скульптурної школи (на прикладі скульптурної групи «Лаокоон та його сини»). Принцип калокагатії. Грецький театр. Комедія і трагедія. Творчість Есхіла, Софокла, Евріпіда, Аристофана. Мистецтво і теорія катарсису.

Культура Стародавнього Риму (періодизація та географічні межі). Культура етрусків та її вплив на становлення культури Риму. Загальні риси та відмінності «стилів» грецької та римської культур. Еволюція давньоримської архітектури. Колізей і Пантеон. Римська поезія (Вергілій, Овідій, Горацій). Виникнення і розвиток римського роману. Епіграми та епітафії. Особливості розвитку римського театру. Римська скульптура та живопис. Феномен римського скульптурного портрету (релігійні і політичні функції).

Вплив античної культури на розвиток європейської культури. Особливості сприйняття античного мистецтва в епохи Відродження і Нового часу. Антична спадщина в сучасній культурі (література, театр, кінематограф, анімація, комікс).

Тема 3. Культура західноєвропейського Середньовіччя і доби Відродження

Хронологічні межі середньовічної культури. Народження нової Європи. Образотворче мистецтво Західної Європи IV-VII ст. Загальні риси розвитку культури Західної Європи IV-VII ст. Культура часу Меровінгів і Каролінгів. Орнаментально-прикладне мистецтво як центральний напрямок

художньої творчості. Романський стиль XI-XII ст. в архітектурі, його головні риси (собори в Вормсі, Шпейері і Майнці). Домінування рельєфу і фрески в романському мистецтві. Релігійна тематика як сюжетна основа романського мистецтва. Готичний стиль XII-XV ст. Національні школи готичної архітектури. Франція: собори в Реймсі, Ам'єні, Шартрський собор і собор Паризької богоматері. Англія: собор в Лінкольні, Солсбері, Уелсі. Німеччина: собор в Кельні. Готичне образотворче мистецтво. Інтернаціональна готика. Характеристика мистецтва рельєфу, круглої скульптури і вітражу в XII-XV ст.

Ідеї гуманізму в творчості Данте Аліг'єрі, Ф. Петрарки, Д. Бокаччо. Періодизація Відродження в Італії. Проторенесанс: творчість Джотто. Раннє Відродження (кватроченто): творчість Мазаччо, скульптура Донателло, архітектура Брунелескі. Створення нових мистецьких форм візуальної репрезентації. Творчість П. делла Франческо, П. Учелло, А. Мантенья. Архітектура Л.Б. Альберті. «Райські двері флорентійського баптистерія» Л. Гіберті. С. Ботічеллі як одна з центральних фігур доби. Високе Відродження (чінквеченто): Леонардо да Вінчі (фреска «Таємна вечеря», «Мона Ліза»), Мікеланджело («П'єта», «Давид»), Рафаель («Сікстинська мадонна»), Тіціан («Св. Себастьян»), Веронезе («Шлюб в Канні»). Пізнє Відродження. Криза гуманізму. Творчість Д. да Віньола, А. Палладіо. Тінторетто («Викрадення тіла Св. Марка з Олександрії»). Загальна характеристика живопису Північного Відродження. Поява масляного живопису. Я. ван Ейк, Х. ван дер Гуса, Р. ван дер Вейдена. Нідерландський живопис межі XV-XVI ст: творчість І. Босха та П. Брейгеля Старшого (Мужицького). Художня культура Відродження у Німеччині. А.Дюрер як виразник ідеалів Ренесансу.

Театр епохи Відродження. Театр Італії: від комедії дель арте до «вченої комедії». Театр Англії: В. Шекспір і створення театрального канону. Театр Іспанії.

Тема 4. Культура Нового часу

Західноєвропейська культура XVII ст.: загальна характеристика умов розвитку. Поняття стиль «бароко» і стиль «класицизм» у XVII столітті. Основні стильові ознаки бароко. Жанрове і тематичне різноманіття бароко. Бароко в Італії. Реформа живопису М. да Караваджо. Творчість Л. Берніні. Собор Св. Петра у Римі. Фламандський і голландський живопис XVII ст. Творчість Рубенса як центральної фігури живопису бароко. Розвиток реалістичного мистецтва у Голландії. Рембрандт і Вермеер Дельфтський. Мистецтво класицизму у Франції. Архітектура класицизму. Класицизм у будівлях Лувра і Версаля. Творчість Н.Пуссена та К. Лоррена.

Західноєвропейська культура XVIII ст. Основні напрямки розвитку мистецтва: рококо, класицизм. Рококо в творчості А. Ватто і Ф. Буше. Ідеї Просвітництва і мистецтво. Скульптурні портрети Ж. А. Гудона. Класицизм у творчості Ж.-Л. Давіда. Мистецтво Англії XVIII ст. Просвітницькі ідеї у

творчості В. Хогарта. Вплив англійськіого портрету на мистецтво Європи. Міський пейзаж Венеції (ведута). Театр епохи Просвітництва.

Загальна характеристика мистецтва XIX ст. Особливості світосприйняття романтиків. Національні особливості романтизму. Видатні митці романтизму К.Д. Фрідріх («Мандрівник над морем туману»), Т. Жеріко «Плот Медузи», Е. Делакруа «Свобода, що веде народ», У. Тернер («Дідона, засновниця Карфагену»), Ф. Гойя («Оголена Маха», «Капрічос»).

«Маніфест реалізму» Г. Курбе. Реалізм у творчості художників барбізонської школи (Т. Руссо, Ж.-Ф. Мілле, Ж. Бретон). Особливості реалізму Е. Мане. Прерафаеліти і боротьба проти академічного мистецтва (Д.Г. Россетті, У.Х. Хант, Д.Е. Мілле). Західноєвропейський театр XIX ст.: від романтизму до реалізму і натуралізму.

Тема 5. Культура кінця XIX – першої половини XX ст

Виникнення модерністського мистецтва. Імпресіонізм і нове бачення (К. Моне, К. Пісарро, О. Ренуар). Особливості неоімпресіонізму Ж. Сера. Скульптура (О. Роден, П. Сіньяк). Постімпресіонізм (П. Сезан, В. Ван Гог, П.Гоген, А. Тулуз-Лотрек). Стиль модерн у мистецтві кінця XIX – початку XX ст. Національні варіанти модерну та інтернаціональні мотиві стилю. Віденський сецесіон (Г. Клімт, А. Ролер, Й. Ольбріх). Ілюстрація О.Бердслея та В. Керна. Стиль модерн і розвиток дизайну.

«Нова драма» і реформування театру кінця XIX- початку XX століття (Г. Ібсен, Г. Гауптман, А. Стріндберг, Б. Шоу, М. Метерлінк, О. Уайльд, А.Чехов, Л. Українка, Ю. О'Ніл). Нове розуміння акторської гри. Система К. Станіславського. Режисер як інтерпретатор драматичного тексту. Розвиток модерністської літератури: творчість М. Пруста, Д. Джойса та Ф.Кафки. Література як експеримент з мовою.

Модернізм і авангард: проблема визначення. Кубізм П. Пікассо та Ж.Брака і народження авангарду. Експерименти фовізму (А. Матісс, А.Морер). Футуризм та вираження динаміки (Т. Марінетті, Л. Бала, У.Боччоні). Експресіонізм (Е. Мунк, група «Міст»: Е. Нольде, О. Мюллер, група «Синій вершник»). Експресіонізм в театрі (М. Рейнхардт). Експресіонізм в роботах Л. Курбаса і театру «Березіль». Експресіонізм в кіно (Ф. Ланг, Р. Віне, Ф.-В. Мурнау). Творчість В. Кандинського: від експресіонізму до абстракціонізму. Супрематизм К. Малевича. «Чорний квадрат» Малевича як етапна робота в історії авангарду. Дадаїзм як бунт проти культури. Ready made М. Дюшана. Скульптура Дюшана «Фонтан» і винахід концептуального мистецтва. Сюрреалізм як мистецтво несвідомого. А. Бретон і маніфести сюрреалізму. Сюрреалізм в живопису (С. Далі, Р. Магріт, Х. Міро, М. Ернст), фотографії (М. Рей), кінематографі (Ж. Дюллак, Л. Бунюель).

В. Гропіус і «Баухаус». Вплив робіт представників «Баухаусу» на розвиток дизайну. Принципи функціоналізму в роботах представників інтернаціонального стилю (нова архітектура Ле Корбюз'є, В. Гропіуса, Ф.Л.Райта). Конструктивізм як провідний напрямок в радянському авангарді

1920-х рр.: живопис, дизайн, плакат, архітектура. Харківська будівля Держпрому як шедевр конструктивістської архітектури. Конструктивістське мистецтво і радянська школа кіномонтажу (фільми Д.Вертова і С. Ейзенштейна). Конструктивізм в фотографії О. Родченко. Конструктивізм в театральній естетиці В. Мейерхольда 1920-х рр. Авангардний «театр жорстокості» А. Арто та епічний театр Б. Брехта.

Розділ 2. Культура другої половини XX – початку XXI ст.

Тема 6. Сучасне мистецтво / Contemporary art

Термін «сучасне мистецтво / contemporary art»: проблема дефініції. Поп-арт як поєднання елітарної та масової культури (Е. Ворхол, Р.Ліхтенштейн, Р. Раушенберг, Д. Хокні). Мінімалізм як реакція на абстракте мистецтво (Д. Джад, А. Мартін, Р. Морріс). Формування нової арт-критики (К. Грінберг, Р. Краусс). Спадщина М. Дюшана та виникнення концептуального мистецтва в 1950-1960 рр. : творчість І. Клейна («Аеростатічна скульптура»), П. Манцоні («Bodies of Air»), Д. Кошута («Один і три стільці»).

Мистецький рух Флюксус (Й. Бойс, Д. Брехт, Н.Д. Пайк, Л. М. Янг, Й. Оно). К. Фрідман та «12 ідей Флюксуса»: нове розуміння мистецтва. Інсталяція як нова художня техніка, орієнтована на просторову репрезентацію мистецтва. Проблема репрезентації робіт сучасного мистецтва. Музей і арт-галерея. Революційна виставка «Коли відносини отримують форму» 1969 р. Х. Зеємана та винахід сучасного розуміння кураторства. Тіло художника як мистецький об’єкт. Хепенінг, перформанс, акціонізм: розрізнення дефініцій. Віденський акціонізм та художнє осмислення тілесності (Г. Нітш, О. Мюль, Р. Шварцкоглер). Поява відеоарта як художня реакція на медіакультуру (Н.Д. Пайк). Італійське Arte Povera проти «красивого мистецтва» (А. Буррі, П. Мандзоні, Л. Фонтана, М.Пістолетто).

Неоекспресіонізм та повернення живопису. Неоекспресіонізм як реакція на мінімалізм і концептуалізм. Образність і фігуративність в творчості Г. Базеліца та А. Кіфера. Експресіонізм в живопису Ф. Бекона. Творчість Ж.-М. Баскія: від граффіті до неоекспресіонізму. Розширення території мистецтва: виникнення стріт-арту. Вуличне мистецтво К.Харрінга. Брітарт 1990-х рр. та медіатизація сучасного мистецтва (Д.Герст, Т.Емін, брати Чепмени). Робота Д. Герста «Фізична неможливість смерті в свідомості того, що живе» як один з центральних творів брітарту1990-х рр. Виставка
«Sensation» 1997 року в Галереї Саатчі як етапне явище в історії сучасного британського мистецтва. Стратегії арт-кураторства кінця XX – початку XXI ст.: проекти Х.-У. Обріста. Сучасна концептуальна скульптура Д. Кунса. Діалог з класикою в медіаарті Б. Віоли. Сучасне українське мистецтво: нефігуративний живопис А. Криволапа та Т. Сільваші. Техніка офорту в творчості П. Макова. Трансмонументалізм Р.Мініна.

Тема 7. Театр другої половини XX – початку XXI століття

Драматичний театр у другій половині XX століття. Соціальна тематика в британському театрі 1950-1960-х рр.: творчість покоління «сердитих молодих людей». Постмодернізм в театрі та переосмислення класичних драматичних текстів. «Розенкранц та Гільденстерн мертві» Т.Стоппарда як деконструкція канонічного тексту В. Шекспіра. Документальний театр: новий театральний реалізм. Театральна техніка вербатім. Соціальна проблематика і чорний гумор в творчості М.Макдонаха і М. Равенхіла 1990- 2000-х рр. Бродвейський театр кінця XX – початку XXI століття. Еволюція сучасного американського мюзиклу. Політкоректність, расова і гендерна емансипація в американському театрі 2010-х рр.

Постдраматичний театр: подолання текстоцентризму. Режисер як автор в постдраматичному театрі. Витоки постдраматичного театру: «театр жорстокості» А. Арто та «епічний театр» Б. Брехта. Творчість Х. Мюллера та нове розуміння драматургії. Текст як поштовх для творчості режисера. Візуальність, аудіальність і тактильність в постдраматчному театрі (Х-Т.Леман). Театр художника Р. Вілсона: світло, кольори, знаки, предмети і фігури. Перформативний поворот в театрі (Е. Фішер-Ліхте). Тілесність в постдраматичному театрі. Нове розуміння актора. Актор як перформер. Театр і перформанс в роботах Р. Кастелуччі 2000-2010-х рр. Театр і мистецтво інсталяції в «театрі речей» Х. Гьоббельса. Театр і містерія: «Гора Олімп» Я. Фабра. Постдраматичне переосмислення античного театру в творчості Т. Терзопулоса. Театр і сучасний танок в творчості П. Бауш. Театральна вистава як соціальна терапія в роботах К. Варліковського. Український постдраматчичний театр А. Жолдака. «Харківський період» в творчості А. Жолдака. Театральні експерименти в творчості В. Троїцького. Нова українська опера.

Тема 8. Кінематограф другої половини XX – початку XXI століття

Розвиток кінематографу у культурі другої половини XX ст.: загальні тенденції. Кінематограф авторський і масовий. Італійський неореалізм як визначне явище повоєнного кінематографу (Р. Росселіні, В. де Сіка, Л.Вісконті). Режисер як автор. Виникнення авторського кінематографу. Кінематограф Ф. Фелліні: карнавальність і образ-спогад. «8 1/5» Фелліні як квінтесенція авторського кіно. Кінематограф відчуження М. Антоніоні. Трансгресія і притча в фільмах П.-П. Пазоліні. Кінематограф І. Бергмана і традиції шведського театру. Cinéma vérité Ж. Руша: фільм як соціологічне дослідження. Французька «нова хвиля» і оновлення кіномови (Ж.-Л. Годар, Ф. Трюффо, А. Рене, Ж. Ріветт, Е. Ромер). Концепція політичного кіно Ж.-Л. Годара. Українське авторське поетичне кіно 1960-1970-х рр. (С. Параджанов, Ю. Іллєнко, Л. Осика). Нова хвиля у польському, чехословацькому та югославському кіно 1960-1980-х рр.

Криза класичного Голлівуду в кінці 1960-х рр. Новий Голлівуд як американська реакція на французьку «нову хвилю». Новий Голлівуд і революція в американському кіновиробництві кінця 1960-х – першої половині 1970-х рр. (Д. Гоппер, Ф.-Ф. Коппола, М. Скорсезе, П.Богданович, Т. Малік, Х. Ешбі та ін.). «Щелепи» С. Спілберга і «Зоряні війни» Д. Лукаса та винахід сучасного блокбастера. Кінець Нового Голлівуду і початок Ери блокбастерів. Еволюція блокбастеру: від авторського блокбастеру С.Спілберга до «Матриці» Л. та Л. Вачовскі. Культура коміксів у блокбастерах XXI століття. Світи Marvell та DC в кінематографі. «Джокер» Т. Філліпса та визнання художньої цінності кінокоміксів.

Візуальний стиль необароко в кінематографі 1980-1990-х рр. (П.Грінуей, Д. Джармен, Л. Бессон, Л. Каракс). Постмодернізм в кінематографі другої половини 1980 -1990-х рр. Поєднання авторського стилю і стереотипів жанрового масового кіно в фільмах К. Тарантіно, Д. та І. Коенів. Деконструкція жанрового кіно в постмодерністських фільмах Д.Лінча і Д. Джармуша. Авторський стиль Л. фон Трієра і пошуки нової кіномови в кінематографі кінця XX – початку XXI ст. Новий реалізм у кінематографі початку XXI ст: нове румунське кіно (К. Пую, К. Мунджіу, Р. Жуде) та Берлінська школа (К. Петцольд, А. Шанелек). Італійський кінематограф початку XXI століття (П. Соррентіно, М. Гарроне, А.Рорвахер). Феномен авторського серіалу у візуальній культурі XXI ст.

Тема 9. Цифрова культура

Цифрова революція в культурі кінця XX – початку XXI століття. «Нові медіа» і зміна моделей культурної комунікації (Інтернет, інтерактивне телебачення, мобільні телекомунікації, медіа-конвергенція тощо.). Простір і час у цифровій культурі. Віртуальна реальність і зміщення меж реального/уявного. Феномен постправди у світі цифрової культури. Культура кіберпанку і посткіберпанку. Культура «розумного» міста і цифрова утопія. Майбутнє цифрової міської культури: «місто бітів» У.Д.Мітчелла. Цифрові технології в архітектурі: параметрична архітектура. Еволюція сучасної архітектури: від деконструктивізму до параметризму (З.Хадід, П. Шумахер). Розвиток дизайну під впливом цифрових технологій. Мистецтво плакату в соціальних мережах. Тенденції в культурі цифрового дизайну 2010-х рр.: флет-дизайн і глітч. Вплив цифрових технологій на фешн-культуру. Феномен digital cuture. Цифрова мода майбутнього в фешн-проектах А. ван Херпен.

Аналоговий та цифровий образ. Цифрові технології і нові можливості для аудіовізуального мистецтва. Криза репрезентації кіномистецтва: від кінотеатру до смартфону, від бачення до торкання. Цифрові технології та революція у виробництві аудіовізуального контенту. Цифрові технології при створенні спецефектів у кінематографі кінця XX – початку XXI ст. («Аватар» Д. Кемерона, фільми Л. та Л. Вачовскі). Стрімінгові сервіси Netflix, Amazon, Apple та нові стратегії продюсування аудіовізуального контенту. Розвиток цифрової анімації з кінця XX по початок XXI ст. Етапні роботи студії цифрової анімації Pixar («Історія іграшок», «Пригоди Фліка», «Корпорація

монстрів»). Анімаційний цифровий фільм «Остання фантазія» студії «Square pictures» та перше використання фотореалістичних образів людей. Розвиток цифрової фотографії. Цифровий образ у повсякденній культурі сучасної людини. Феномен селфі. Творчість А. Гурскі та нові можливості для цифрової художньої фотографії. Сучасна концептуальна цифрова фотографія.

Феномен комп'ютерніх ігор. Авторська стилістика дизайнера комп'ютерних ігор Х. Кодзіми. Статус комп'ютерних ігор в сучасній культурі: від розваги до мистецтва. Цифрові технології в сучасному мистецтві. Нові можливості для розвитку відеоарта в цифровій культурі. Цифрові перформанси Б. Віоли та П. Грінуея. Віртуальна реальність та аугментована реальність. Мистецтво AR та нове осмислення простору. AR- технології в новому екологічному мистецтві Н. Кехіл, імерсивному мистецтві Т. Тіль, поетиці свідоцтва Д.К. Фрімана. Технології змішаної реальності (MR) та нові можливості для аудіовізуального мистецтва.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Розділ *1* Світова культура від античності до середини XX ст.						
Тема 1. Введення до дисципліни. Історіографія та смислове наповнення концепту «культура».		2	2			6
Тема 2. Антична культура		2	2			4
Тема 3. Культура західноєвропейського Середньовіччя і доби Відродження		4	2			6
Тема 4. Культура Нового часу		4	4			6
Тема 5. Культура кінця XIX – першої половини XX ст.		4	6			6
Усього за розділом 1	60	16	16			28
Розділ 2. Культура другої половини XX – початку XXI ст.						

Тема 1. Сучасне мистецтво / Contemporary art		4	4			6
Тема 2. Театр другої половини XX – початку XXI століття		4	4			6
Тема 3. Кінематограф другої половини XX – початку XXI століття		4	4			6
Тема 4. Цифрова культура		4	4			10
Усього за розділом 2	60	16	16			28
Усього годин	120	32	32			**56**

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Моделі історико-культурного руху	2
2	Культура Стародавньої Греції	2
3	Культура Стародавнього Риму	2
4	Культура Середньовіччя	2
5	Культура доби Відродження	2
6	Західноєвропейська культура XVII ст.	2
7	Західноєвропейська культура XVIII ст.	2
8	Західноєвропейська культура першої половини XIX ст.	2
9	Західноєвропейська культура кінця XIX ст.	2
10	Культура першої половини XX ст.	2
11	Сучасне мистецтво / Contemporary art	2
12	Театр другої половини XX - початку XXI століття	2

13	Кінематограф другої половини XX століття	2
14	Кінематограф початку XXI століття	2

15	Ціфрова аудіовізуальна культура початку XXI ст.	2
16	Українська культура: національна своєрідність і світовий контекст	2
	Разом	**32**

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання першоджерел та наукової літератури	28
2	Підготовка мультимедійних презентацій і аудіовізуальних матеріалів на задану тему	28
	Разом	**56**

7. Методи контролю

Поточний контроль

- Оцінка знань студентів за контрольними програмними питаннями поточної та попередніх тем.
- Оцінка за виконання практичних завдань

Підсумковий контроль (залік)

Перевірка розуміння студентами теоретичного та практичного програмного матеріалу в цілому, здатність творчо використовувати накопичені знання та вміння.

8. Схема нарахування балів

*Д*ворівнева форма оцінювання (залік).

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання										Залік	Сума
Відві-дування		Розділ					Контроль-на робота	Індиві-дуальне завдання	Разом		
Л	С	Т1	Т2	Т3	Т4	Т5					
5	5	8	10	10	10	12	-	-	60	40	100

Використання технологій штучного інтелекту

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна щодо використання штучного інтелекту.

У межах дисципліни основною є модель **«ШІ як асистент»**. Здобувачам освіти дозволяється використовувати технології ШІ під час підготовки до семінарських занять у наступних аспектах: підготовки презентацій, систематизації матеріалу, планування структури роботи, первинного аналізу матеріалів, а також перевірки мови, стилю та оформлення.

Використання ШІ **не звільняє здобувача освіти від необхідності самостійно опрацьовувати культурологічні джерела, перевіряти достовірність отриманої інформації, здійснювати її критичний аналіз, формулювати власні висновки та аргументувати прийняті рішення.**

Під час виконання завдань, результатом яких є аналіз та інтерпретація культурологічних джерел, оцінювання культурних об'єктів, формулювання власної аргументованої позиції або письмова рефлексія, **фінальний аналіз, інтерпретація, висновки та аргументація мають бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.**

Для окремих проєктних завдань, зокрема створення віртуальної виставки, презентацій, рекламних і візуальних матеріалів, за рішенням викладача може застосовуватися модель **«ШІ як інструмент»**. У такому випадку використання ШІ є визначеною складовою виконання завдання, а здобувач освіти має не лише використати відповідний інструмент, а й критично оцінити отриманий результат та обґрунтувати власні рішення.

Декларування використання ШІ

У разі використання технологій ШІ здобувач освіти зазначає назву використаного сервісу або моделі, дату використання та характер допомоги, наданої ШІ (генерація ідей, пошук і систематизація інформації, аналіз матеріалів, створення зображень, редагування тексту тощо).

За вимогою викладача здобувач освіти має надати використані запити (prompts) або пояснити спосіб використання технологій ШІ.

Подання результату, повністю згенерованого ШІ, як власного результату навчальної діяльності, а також недекларованe використання ШІ розглядається відповідно до вимог академічної доброчесності та Політики Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна щодо використання штучного інтелекту.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою (дворівнева система оцінювання)
	для заліку
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

8. Рекомендована література

Література

Підручники

1. Абрамович С., Чикарькова М. Культурологія. К. Кондор. 2018. 452 с.
2. Історія європейської цивілізації. Греція. (за ред. У. Еко). Харків. Фоліо. 2019. 1168 с.
3. Історія європейської цивілізації. Рим. (за ред. У. Еко). Харків. Фоліо. 2017. 1040 с.
4. Історія європейської цивілізації. Середньовіччя. (за ред. У. Еко). Харків. Фоліо. 2018. 672 с.
5. Історія європейської цивілізації. Епоха Відродження. (за ред. У. Еко). Харків. Фоліо. 2022. 592 с.
6. Історія української культури. Під ред. І. Крип'якевича. Нью-Йорк. 2002.
7. Козира Є. Культурологія. К. Видавництво М. 2017. 376 с.
8. Культурологія. Під ред. Т. Гриценко. К. Центр наукової літератури. 2019. 392 с.
9. Культурологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. За ред. А.Конверського, М. Поповича, Д. Петренка та інш. Харків. Фоліо. 2013. 863 с.
10. Ніколова Н. Чмихов М. Культурологія. К. Скиф. 2012. 440 с.
11. Основи культурології. Під ред. Сандюк Л. Щубелки Н. К. Центр навчальної літератури. 2019. 400 с.
12. Сабадаш Ю. Історія української культури. К. Ліра-К. 2020. 320 с.
13. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник. Під ред. М. Заковича. К. 2001.

Наукова та навчально-методична література:

1. Агеєва В. За лаштунками імперії. К. Віхола. 2021. 360 с.
2. Антологія християнства: Хрестоматія з релігієзнавства та культурології. Під ред. Г. Лозко. К. Мандрівець. 2013. 376 с.
3. Барабаш Ю.Я. Сковорода. Гоголь. Шевченко. К. Видавництво Києво-Могилянської академії. 2007.
4. Бойлен А. Візуальна культура. К. Arthuss. 2021. 208 с.
5. Булашев Г. Український народ в своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях. К. 1992.
6. Войтович В. М. Українська міфологія. Словник. К. 2002.
7. Гумбрехт Х.-У. Продукування присутності. Що значення не може передати. Харків. Ist publishing. 2020. 192 с.
8. Джеймісон Ф. Постмодернізм, або логіка культури пізнього капіталізму. К. Видавництво Курс. 2008. 504 с.

9. Енциклопедія українознавства: У 3 т. К., 1995.
10. Історія європейської цивілізації. Епоха Відродження. Під ред. У. Еко. К. Фоліо. 2020. 523 с.
11. Кіктенко В. К. Дискусії навколо китайської науки і цивілізації. К. Гельветика. 2020. 412 с.
12. Климова Л. Світова культура. Навчальний посібник. К. Ранок. 2012.
160 с. 15.Костомаров М. Історія України в життєписах визначніших її діячів. К.,
1991.
16. Культура і побут населення України: Навч. посібник для вузів. К.,
1991. 18.Кун М. Легенди та міфи Стародавньої Греції. К., 1992.
19.Лінч Джозеф Г. Середньовічна церква: коротка історія. К., 1994.
20.Ліотар Ж. Ф. Ситуація постмодерну // Філос. і соціолог. думка. 1995. №5-6. С.15-38.
21. Маланюк Є. Нариси з історії нашої культури. К., 1992.
22. Малярчук Є. Філософія і педагогіка покликання. К. Дух і літера. 2019. 344 с.
23. Масол Л. Мерипольська Н. Художня культура Європи. К. Ранок. 2010. 192 с.
24. Огієнко І. Українська культура: коротка історія культурного життя українського народу. К., 1991.
25. Пріцак О. Що таке історія України // Слово і час. 1991. №1.
С.53-60. 27.Романишин Н. Національна ідентичність в поезії англійського
романтизму. Львів. Львівська політехніка. 2021. 536 с.
28. Сковорода Григорій: дослідження, розвідки, матеріали. Зб. наук. статей. К.,1992.
29. Тримбач С. Кіно, народжене Україною. К. Саміт-книга. 2016. 378 с.
31. Українська культура XX-XXI сторіччя. Під ред. М. Гримич. Дуліби. 2014. 328 с.
32. Ушкалов Л. Есеї про українське бароко.К. Факт. 2006. 284 с.
33. Ушкалов Л. Від бароко до постмодерну. К. Грані-Т. 2011. 552 с.
34. Фартінг С. Історія мистецтва. К. Віват. 2019. 576 с.
35. Федотова Ю. Кобелянська О. Егава Х. Навчальний словник японських культурологічних термінів. К. Видавничий дім Дмитра Бураго. 2019. 340 с.
36. Фройд З. Невпокій в культурі. К. Апріорі. 2021. 120 с.
37. Чижевський Д. Історія української літератури. Від початків до доби реалізму. Тернопіль, 1994.
38. Чумаченко Б. Вступ до культурології античності. К. Видавництво Києво-Могилянської академії. 2008. 176 с.
39. Althusser L. Reading Capital / Louis Althusser ; transl. from fr. B. Brewster. London, UK : New left books, 1970. 339 p.

40. Barker C. Jane E. Cultural Studies: Theory and Practice. Thousand Oaks. Sage Publications ltd. 2016. 760 p.
41. Boylan A. Visual Culture. Cambridge. The MIT Press. 2020. 248 p.
42. Hall S. Essential Essays: Foundations of Cultural Studies and Identity. Durham. Duke University Press Book. 2018 768 p.
43. Hall S. Representation: Cultural Representations and Signifying Practices. Thousand Oaks. Sage Publication. 2013. 440 p.
44. Keywords for American Cultural Studies. Ed. B. Burgett. NYU Press 2020 360 p
45. Longhurst B. Smith G. Crawford G. Introducing Cultural Studies. Routledge. 2016. 482 p.
46. Marchart O. Cultural Studies / Oliver Marchart. Stuttgart : UTB, 2008. 258 p. 47.Miller B. Cultural Anthropology. London. Pearson. 2015. 456 p.
48. Nanda S. Cultural Anthropology. Thousand Oaks. Sage Publications. 2019. 456 p.
49. Parker R.D. Critical Theory: A Reader for Literary and Cultural Studies / Robert Dale Parker. – Oxford : Oxford University Press, 2012. – 896 p.
50. Payne M. A Dictionary of Cultural and Critical Theory. Wiley-Blackwell. 2010. 832 p.
51. Storey J. Cultural Theory and Popular Culture. Routledge. 2021. 310 p.

9. Посиланная на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Cultural studies central resource http://www.culturalstudies.net/
2. Cultural Studies Journal https://www.tandfonline.com/journals/rcus20
3. The University of Iowa Libraries' guide to Cultural studies resources. http://www.lib.uiowa.edu/
4. Культурологічний альманах https://almanac.npu.kiev.ua/index.php/almanac/issue/archive

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ УСПІШНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ УСПІШНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ З КУРСУ
«Вступ до культурології»

№	Форми навчальної діяльності	Кількість балів	Термін	Примітки
1	Відвідування лекцій	5	постійно	
2	Відвідування семінарських занять	5	постійно	
3	Участь у семінарських заняттях	50	постійно	
4	Виконання контрольної роботи	-		
	Підсумковий контроль (екзаменаційна робота)	**40**		
	В С Ь О Г О	**100**		
	Додаткові бали (бонуси): Участь в конференціях, круглих столах Виступ на конференції за наявності друкованої програми Публікація тез доповіді або наукової статті	 5 10 15		

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ.

1. Відвідування лекцій:

5 балів: студент відвідав 90 - 100 % лекційних занять;
4 бали: студент відвідав 66 - 89 % лекційних занять; **3 бали:** студент відвідав 41 – 65 % лекційних занять;

2 бали: студент відвідав 21 - 40% лекційних занять;

1 бал: студент відвідав 1- 20 % лекційних занять;

0 балів: студент не відвідував лекційні заняття

2. Відвідування семінарських занять:

5 балів: студент відвідав 90 - 100 % семінарських занять;
4 бали: студент відвідав 66 - 89 % семінарських занять; **3 бали:** студент відвідав 41 – 65 % семінарських занять; **2 бали:** студент відвідав 21 - 40% семінарських занять;
1 бал: студент відвідав 1- 20 % семінарських занять;

0 балів: студент не відвідував семінарські заняття

3. Участь у семінарських заняттях (максимум 50 балів):

Виступ з доповіддю
5 балів:

- виступ студента побудовано послідовно, системно, логічно;
- питання висвітлено всебічно та з урахуванням різних точок зору;
- під час виступів студент виявив глибоке знання змісту питання, вільно оперування культурологічними термінами;
- відповіді повністю репрезентують додаткові питання, опираючись на вітчизняну та іноземну фахову літературу;

4 бали:

- виступ студента побудовано в цілому послідовно та логічно;
- питання висвітлено всебічно та у співставленні з основними точками зору;
- під час виступів студент виявив в цілому знання змісту питання, вільне оперування культурологічними термінами;
- відповіді достатньо репрезентують додаткові питання, опираючись на вітчизняну та іноземну фахову літературу;

3 бали:

- виступ студента побудовано в цілому послідовно;
- питання достатньо висвітлено та у співставленні з окремими точками зору;
- під час виступів студент виявив певне знання змісту питання, оперування культурологічними термінами;
- відповіді на додаткові питання не є повними, посилання на вітчизняну та іноземну фахову літературу не завжди точні, мають похибки;

2 бали:

- виступ студента побудовано не завжди послідовно;
- питання достатньо висвітлено, проте відсутнє співставлення різних

точками зору;

- під час виступів студент виявив фрагментарне знання змісту питання, оперування культурологічними термінами викликало труднощі;
- відповіді на додаткові питання потребують уточнення, конкретизації, посилання на вітчизняну та іноземну фахову літературу майже відсутні;

1 бал:

- виступ студента побудовано здебільшого стихійно;
- питання недостатньо висвітлено, відсутнє співставлення різних точками зору;
- під час виступів студент виявив роздуми про зміст питання, оперування культурологічними термінами викликало значні труднощі;
- відповіді розпливчаті та виходять за межі додаткових питання, посилання на вітчизняну та іноземну фахову літературу відсутні;

0 балів: студент не підготував та не виступив з доповідями.

4. ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.

Не заплановано

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.

Підсумкова робота складається з двох питань, які мають на меті перевірити рівень знань студентів з дисципліни «Світова культура у просторі і часі». Відповіді студента на кожне питання максимально оцінюється 20 балами.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

20 – 15 балів:

- студент продемонстрував глибоке знання змісту залікового питання, вільне оперування культурологічними категоріями, провів глибокий культурологічний аналіз означеної проблеми;
- глибоко і всебічно висвітлені знання з теорії та історії культури, основних положень теоретичних першоджерел та рекомендованої літератури;
- відповідь повністю репрезентує певну культурологічну проблему, опираючись на вітчизняну та іноземну фахову літературу;
- здійснено аналіз різних точок зору щодо означеної проблематики, представлено самостійне та обґрунтоване бачення її сутності як творче переосмислення набутих знань;

- відповідь побудована лаконічно, чітко, логічно та послідовно з формулюванням власних висновків;
- відповідь містить співставлення різних підходів до вирішення певної проблеми, критичний їх аналіз;
- відповідь написана грамотно та демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

10– 14 балів:

- студент продемонстрував знання змісту залікового питання, оперування основними культурологічними категоріями, аргументовано виклав означену проблему;
- в цілому висвітлено знання з теорія та історії культури, основних положень теоретичних першоджерел та рекомендованої літератури, проте допущені незначні помилки та окремі неточності у формулюваннях;
- відповідь репрезентує певну культурологічну проблему, але посилання на вітчизняну та іноземну фахову літературу не є достатніми;
- здійснено аналіз різних точок зору щодо означеної проблематики, представлено самостійне бачення її сутності;
- відповідь побудована лаконічно та послідовно, проте допущені певні неточності та похибки у логіці викладу матеріалу, власні висновки не завжди обґрунтовані;
- відповідь містить співставлення різних підходів до вирішення певної проблеми;
- відповідь написана грамотно з використанням культурологічної фахової лексики.

7– 9 балів:

- студент продемонстрував певне знання змісту залікового питання, виклавши основні положення означеної проблеми;
- висвітлені знання з теорії культури, основних положень теоретичних першоджерел та рекомендованої літератури є фрагментарними та не завжди точними;
- відповідь побудована навколо певної культурологічної проблеми, але посилання на вітчизняну та іноземну фахову літературу майже відсутні;
- здійснено поверхневий аналіз різних точок зору щодо означеної проблематики;
- відповідь є недостатньо послідовною, допущені певні неточності та похибки у логіці викладу матеріалу, власні висновки відсутні;

- відповідь, в цілому, написана грамотно.

4– 6 балів:

- студент продемонстрував роздуми з залікового питання, відсутність знань основних культурологічних категорій;
- відповідь містить певні уявлення з теорії та історії культури, основних положень теоретичних першоджерел та рекомендованої літератури;
- посилання на вітчизняну та іноземну фахову літературу відсутні;
- відсутній аналіз різних точок зору щодо означеної проблематики;
- відповідь є фрагментарною, допущені значні неточності та похибки у логіці викладу матеріалу, власні висновки відсутні;
- відповідь написана з помилками.

3– 1 балів:

- студент продемонстрував відсутність знань з залікового питання;
- відповідь містить певні уявлення з теорії та історії культури, основних положень теоретичних першоджерел та рекомендованої літератури;
- посилання на вітчизняну та іноземну фахову літературу відсутні;
- відсутній аналіз різних точок зору щодо означеної проблематики;
- відповідь є фрагментарною, відсутні логіка викладу матеріалу та власні висновки;
- відповідь написана з багатьма помилками.

0 балів: відповідь відсутня

КОМПЛЕКТИ ЗАВДАНЬ ДЛЯ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Питання до залікової роботи з курсу «Світова культура у просторі і часі»

1. Підходи до визначення поняття «культура». Культура як позаприродний світ людини.
2. Елітарна, масова і народна культура: рухливість меж і динаміка співвідношення. Функції культури.
3. Культура Давньої Греції: питання періодизації (архаїчний період, період класики, період еллінізму). «Грецьке диво» як культурологічна проблема.
4. Типологія грецьких храмів. Дорійський, іонійський, коринфський ордери.
5. Скульптура Давньої Греції. Шедеври грецької скульптури.
6. Грецький театр. Комедія і трагедія. Творчість Есхіла, Софокла, Евріпіда, Аристофана.
7. Культура Стародавнього Риму (періодизація та географічні межі). Загальні риси та відмінності «стилів» грецької та римської культур.
8. Еволюція давньоримської архітектури. Колізей і Пантеон.
9. Скульптура та живопис Стародавнього Риму. Феномен римського скульптурного портрету (релігійні і політичні функції).
10. Образотворче мистецтво Західної Європи IV-VII ст. Поєднання здобутків античної, язичницької варварської і християнської культур.
11. Романський стиль X-XII ст. в архітектурі, його головні риси (собори в Вормсі, Шпейері і Майнці).
12. Готичний стиль XII-XV ст. Національні школи готичної архітектури.
13. Готичне образотворче мистецтво. Характеристика мистецтва рельєфу, круглої скульптури і вітражу в XII-XV ст.
14. Ідеї гуманізму в творчості Данте Аліг'єрі, Ф. Петрарки, Д. Бокаччо.
15. Періодизація Відродження в Італії. Проторенесанс (треченто): творчість Джотто.
16. Раннє Відродження (кватроченто). Створення нових мистецьких форм візуальної репрезентації (простір, перспектива, пластичний об'єм).
17. Високе Відродження (чінквеченто): Леонардо да Вінчі, Рафаель, Мікеланджело, Тіціан.

18. Загальна характеристика живопису Північного Відродження. Нідерландський живопис межі XV-XVI ст: творчість І. Босха та П. Брейгеля Старшого (Мужицького).
19. Художня культура Відродження у Німеччині. А.Дюрер як виразник ідеалів Ренесансу.
20. Театр епохи Відродження. Театр Італії: від комедії дель арте до «вченої комедії».
21. Театр Англії: В. Шекспір і створення театрального канону.
22. Стиль «бароко» і стиль «класицизм» у XVII столітті. Основні стильові ознаки бароко. Жанрове і тематичне різноманіття бароко.
23. Бароко в Італії. М. да Караваджо як реформатор живопису. Архітектура Л. Берніні. Собор Св. Петра у Римі.
24. Фламандський і голландський живопис XVII ст. Творчість Рубенса як центральної фігури живопису бароко.
25. Формування реалістичної школи мистецтва у Голландії. Рембрандт і Вермеєр Дельфтський.
26. Західноєвропейська культура XVIII ст. Основні напрямки розвитку мистецтва: рококо, класицизм.
27. Теорія та художня практика класицизму у Франції. Архітектура: головні будови та майстри.
28. Загальна характеристика мистецтва романтизму XIX ст. Національні особливості романтизму.
29. Реалізм у мистецтві XIX ст. Реалізм жанрових картин Г. Курбе. Формування реалістичного пейзажу (барбізонська школа, російський та український реалістичний пейзаж).
30. Західноєвропейський театр XIX ст.: від романтизму до реалізму і натуралізму.
31. Виникнення модерністського мистецтва в кінці XIX – на початку XX ст.
32. Імпресіонізм і нове бачення (К. Моне, К. Пісарро, О. Ренуар). Неоімпресіонізм Ж. Сера і П. Сіньяка.
33. Постімпресіонізм: пошуки нових засобів мистецького вираження (П. Сезан, В. Ван Гог, П.Гоген, А. Тулуз-Лотрек).
34. Стиль модерн у мистецтві кінця XIX – початку XX ст. Національні варіанти модерну та інтернаціональні мотиві стилю.
35. «Нова драма» і реформування театру кінця XIX- початку XX століття (Г. Ібсен, Г. Гауптман, А. Стріндберг, Б. Шоу, М. Метерлінк, О. Уайльд, А.Чехов, Л. Українка, Ю. О'Ніл).
36. Розвиток модерністської літератури: творчість М. Пруста, Д. Джойса та Ф.Кафки. Література як експеримент з мовою.
37. Модернізм і авангард: проблема визначення. Кубізм П. Пікассо та Ж.Брака і народження авангарду.
38. Експресіонізм (Е. Мунк, група «Міст»: Е. Нольде, О. Мюллер, група «Синій вершник»). Експресіонізм в театрі і кіно.
39. Абстракціонізм В. Кандинського. Абстрактний експресіонізм Д. Поллока.

40. Супрематизм К. Малевича. «Чорний квадрат» Малевича як етапна робота в історії авангарду.
41. Дадаїзм як бунт проти культури. Ready made М. Дюшана. Скульптура Дюшана «Фонтан» і винахід концептуального мистецтва.
42. Сюрреалізм як мистецтво несвідомого. А. Бретон і маніфести сюрреалізму. Сюрреалізм в живопису, фотографії, кінематографі.
43. В. Гропіус і «Баухаус». Вплив робіт представників «Баухаусу» на розвиток дизайну.
44. Конструктивізм як провідний напрямок в радянському авангарді 1920-х рр.: живопис, дизайн, плакат, архітектура.